

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri zjutraj.
 "Edinost" stane:
 za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
 za polu leta " 3.— " 4.50 "
 za četrt leta " 1.50 " 2.25 "
 Z "Novičarjem" vred:
 za vse leto gl. 7.—
 " pol leta " 3.50 "
 " četrt " 1.75 "
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov. — "Novičar" pa po 2 nov.

EDINOST

Oglas in oznanila se račune po 8 nov vrnica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
 Poslana, javne zahvale, osmrtice itd. se račune po pogodb.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piasza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnništvo Piasza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč

Važna izjava.

V 34. in 35. številki našega lista priobčili smo krasno sestavljeno spomenico, katero je izročila slovenska duhovščina tržaška njegovi ekselenci, c. k. namestniku. To spomenico pozdravili smo mi velikim veseljem in posebnim zadovoljstvom, kajti sestavljena je bila temeljito in trditve, izražene v njej, so tako krepko in neovržno podprte, da jo v resnici smemo smatrati kot dragocen dokument v pravdi z našimi nasprotniki, — bili ti na kateri strani koli.

Zelo važna in znamenita je izjava spomenice, zakaj da slovenska duhovščina tržaška dosedaj ni vršila svoje narodne dolžnosti v polni meri in celo opustila marsikaj, "kar bi bila jedva smela po svojih duhovnih dolžnostih". Zakaj? Zaradi ljubega miru!!!

Prečastita duhovščina naj vsprejme naše odkritosrčno zagotovilo, da ne naglašamo tega, ker jej hočemo česa očitati, ampak le zato, ker ta okolnost neizmerno povišuje veljavo umestne spomenice njene.

S priznanjem, da je opustila marsikaj, kar bi bila sicer morala storiti, povedala je prečastita duhovščina, da je šla v zatajevanju samega sebe do skrajne meje: da je torej ni smeti dolžiti narodnega ali verskega fanatizma nasproti prebivalcem italijanske narodnosti. In to je zelo važno. Kajti iz tega sledi, da nje spomenice ni smeti smatrati izbruhom nestrpnosti ali sovražstva do Italijanov, ampak sadom sile in potrebe.

Če pa je tako, je tem večja dolžnost, da jo vestno proučijo in — poštrevajo tisti, katerim se je izročila.

Spomenica tržaške duhovščine je pa tudi zato dragocen dokument, ker nam priča na jasen in neovržen način, da si versko čutstvo in narodna ideja

nikakor nista v kakem nasprotju, ampak da soglašata popolnoma.

Šoli je namen versko-nravna vzgoja mladine, pravi spomenica. Kdo ne bi podpiral šole v izvrševanju tega plemenitega namena njenega? A vse lepe besede, vse moralizovanje po časnikih, vse poučevanje po propovednicah v tem pogledu ne hasnejo mnogo, ako šola sama ni urejena tako, da bi mogla izvrševati ta svoj namen. V dosego kakoršnega si bodi cilja treba tudi primernih sredstev. Drugače ne gre. In tudi v tem pogledu povedala je spomenica zlato resnico: da narodni jezik je najizdatnejše sredstvo za širjenje in utrjevanje verskega čuta v šoli in cerkvi. Spomenica pravi namreč, da sovražniki in obrekovalci duhovščine menijo tem potem najlažje izpolniti svoje pretirane želje, ako izrinejo iz šole in cerkve slovenski jezik. To je jasno povedano. Iz tega pa sledi istotako jasno, da treba odločnega in brezobzirnega boja proti tistim, ki nam hočejo izviti iz rok to izdatno sredstvo. Ker pa je jezik jeden prvih znakov, sestavljajočih "narodnost", potem se nam iz te okolnosti neizprosnog logiko vriva prepričanje, da borba za ohranitev narodnosti slovenske ne le ne more škodovati verskemu čutstvu, ampak da je od izida te borbe odvisno, ali bode mogoče ohraniti narod slovenski, živeti po obmejnih pokrajinah, v isti bogaboječnosti, nedolžnosti in poštenosti, v kateri je živel do sedaj. A s tem vprašanjem je v tesni zvezi ono drugo vprašanje, katero je mej glavnimi vzroki, zakaj se je predložila spomenica: kako ohraniti ugled prečastite duhovščine mej ljudstvom?

Spomenica, o kateri je bilo čuti le jeden sam glas hvale in pripoznavanja mej

vsemi rodoljubi tržaškimi, govori odločno in jasno: da je ohranitev narodnosti slovenske nujna potreba z ozirom na versko čutstvovanje, kateremu preti pogibelj od tistih, ki so skupni sovražniki vere in narodnosti.

A spomenica je storila še korak dalje s tem, da je tudi ona povedala imenitnim gospodom, "da je ohranjenje slovenskega življa v Trstu v prid države".

Iz kratka: spomenica tržaške duhovščine označila je na kratko in le v velikih črtah tisto veliko, častno in plemenito nalogo, koje je izvrševati malemu narodu slovenskemu: biti mu stebrom verskega čuta in dinastijskih koristil!

Slovenska duhovščina tržaška je povedala torej na slovesen način, da treba narodu slovenskemu ohraniti mili materini jezik. Ker pa je jezik glavni znak narodnosti in ga ni možno ločiti od poslednje; ker se jezik sploh ne da drugače ohraniti, nego v okvirju narodnosti, mora biti jasno vsakomur: da kdor hoče ohraniti jezik, se mora boriti za narodnost. Slovenska duhovščina, naglašujoč potrebo ohranitve jezika slovenskega in po takem tudi narodnosti slovenske, dala je torej lepo a tudi zasluženo zadoščenje tili obrekovanji borbi za narodnost, odnosno onim, ki posvečujejo tej borbi svoje duševne sile in svoje materialno imetje.

Na tem činu smo iz srca hvaležni prečastiti duhovščini, kajti ta čin je jasna, svitla točka na precej temni sliki mejsebojnih razmer slovenskih.

Borba za narodnost slovensko torej ni peklensko početje; nasprotno: borba za ohranitev narodnosti slovenske je potrebna tako z ozirom na verski interes, kolikor na državni interes. Radujmo se na tem pripoznanji kali nam ne-

koliko naše veselje spomin na nasprotstva, s katerimi se moramo boriti tudi mi, le zato, ker se ne moremo in tudi ne o čemo odreči tistemu svetemu načelu, ki je izraženo v prelepi spomenici slovenske duhovščine tržaške.

Častiti čitatelji naj nam verujejo, da se le neradi in proti lastni želji dotikamo teh neučesnih stvari. Ali moramo, ker je potrebno: pojmi naj se bistrijo.

Vemo, kaj nam odgovore tisti rojaki naši, ki so nam odrekli naklonjenost svojo: "vsaj tudi mi nočemo, da pogine narodnost slovenska! Mi smo nasprotni le tisti strastni borbi, tistim "absolutno-narodnim" nazorom, dišečim po poganstvu, tistemu radikalizmu, ki se ne strinja z krščanskimi načeli."

Vse to bi bilo prav in se kaj lepo glasi v — teoriji. Ali praksa praksa: realnost v političkih in narodnih borbah današnje dobe je drugačna — kruta. V teh borbah treba čisto proti svoji lastni volji sneti glave-rokovic s roke. V tem pogledu kličemo na pričo vso duhovščino istrsko, opazujočo to kruto borbo od blizu, tisto duhovščino, ob katero pluskajo sovražstva valovi, prihajajoči od nasprotne strani: ona nam pritrdi izvestno, da v borbi za narodnost pri naših odnošajih ni mogoče biti tako krotimi in ponižnimi, ako nočemo, da smo izgubljeni že a priori. Pomislite, da način borbe ni zavisen od nas, ampak od naših nasprotnikov. Taka blaga in mila načela so nemogoča v borbi proti nasprotniku, ki se je sam iznebil slednjega sledu blazega čutstvovanja, ki je vrgel cinično od sebe političko in javno moralo. Lehko je moralizovati mej štirimi stenami; ali ven, ven mej življenja viharje se podajte — in sodili nas bodete milejšo in pravičnejšo! Ako to storite, uverite se, kako smešno-prazna in puhla je tista fraza o slovenskem radikalizmu.

začenja ironija. Milan si je mislil: počakajmo, kakšen kruh bo iz te moke! Prvi čas je bila Bole ž njim zelo, morda bi bilo prav, da bi rekli tudi pretirano prijazna. Vabila ga je v hišo na tarok, dočim Avgusta to ni bilo ljubo.

Milan si je prizadeval izvedeti najprej njeno preteklost. Saj pravijo učeni moške, da je prošlost merilo sedanjosti. Avgusta, tedaj še neizkušeno, mlado dekle ni mnogo mislila o tem. Kdo bi se tudi brigal za preteklost zroč pred seboj nadebujno lastno mladost. Le površno in v posamičnih slikah, kakor je že nanesla prilika, pojasnila mu je dneve svojega otroškega življenja. Toliko raje in vedno pripravljena mu je povedala Brigita na vse usta preteklost svoje nečakinje. Pripovedovati je znala tako skrivnostno, da bi dejal, da je požrla že vse romane in romanopisce v Evropi.

Avgusti so umrli roditelji, ko je bila še otrok.

Njen oče je bil višji uradnik pri sodišču. Svojemu jedinemu otroku ni kratil znanja tujih jezikov in literatur, marveč jo je v tem celo podpiral, poleg tega pa Avgusta ni smela zabiti svojega materinega jezika, svoje mile slovenščine. Hudo mu je bilo, da je deklici v najvažnejši dobi umrla mati, še težje pa tedaj, ko se je

PODLISTEK.

Avgusta.

Izvirna novela. Spisal Ivo Trošt.

I.

(Dalje.)

Ženski stečeta bližje, starejša vpije neprenehoma oziraje se zdaj na Milana, zdaj na psa!

"Skis, Skis, Skis!"

Zornik je ni menda prav umel, in hoče odvrniti vsako nevarnost ter pozvati svojega zmagovitega psa k sebi na zasluženi odgovor, pokliče:

"Pagát, Pagát, Pagát!"

Toda Pagát se je popolnoma udal svoji strasti, niti zvestoba do gospodarja mu ni bila več sveta. Seveda strast je strast. Zato sta klicala še nekaj trenutkov tujka in Milan vsak s svoje strani:

"Skis! — Pagát."

"Skis! — Pagát!"

"Pagát — Skis!"

Kolikor je bilo drugih šetalcev, zgleđavali so se in posmehovali vedno bolj in bolj; "Skis — Pagát" sta pa vender vpila neprenehoma drug na drugega. Pogledovala sta se še bolj ježno.

"Prosim, gospa," reče Milan raztogoten, meneč, da njemu odgovarja "povejte, kje ste se učili olike!"

"Kje ste se je pa Vi, neznani vitez?" praša neznanka še bolj togotno.

"To Vam nič mari! S Skisom me ne bode nikdo obdelaval, tudi Dulcineja ne. Tega ne pustim!"

"Kdo s Skisom, kaj?" — dostavi tujka počasi in se zlobno nasmeje. Milan je prišel bližje in jo pogledal v obraz. Teh potez ni zabil potem nikoli več.

"Gospod profesor, Vaš Pagat je vrgel mojega Skisa v morje. Glejte, glejte, ravno zdaj tone revež," pojasni mu slednjič Avgusta, ki je stopila bližje za teto! Videla sta se ž njim že nekočkrat v vrtu, ki ločuje obe hiši, tudi govorila že o tem in onem, kar nam ne more biti vse znano, vender v pričo tete nista bila še nikoli. Dočim sta tu ugibala, kaj in kje bi začela, vrnola se je teta z mokrim psetom v naročju. Pagat je res, da si majhen, vender pokazal svojo atletično izvežbanost. Nekaj časa sta se lasala s Skisom, vlačila sta se za ušesi in za nogi, slednjič je nasprotnik — tega nam viri ne povedo, da li po sreči ali nesreči — telebnil v vodo. Nestalo mu je opore pod nogami.

"Oprostite neljubo nesporazumljenje," reče Avgusta in se smeje obrne k teti.

Ta razume takoj dani migljaj, zasmeje se glasno, reče pa ne nič.

"Oprostite gospa!" začne Milan obotavljajoč se kakor v zadregi. Gospa z ormenelim licem pogleda njega, potem Avgusto, takoj pogodi, kako in kaj ter ga zavrne:

"Vse oproščeno, vse, gospod. Vaš je Pagat, moj pa Skis!" Vsi trije se smejejo ter stopajo počasi naprej. Spoznajo se kot sosede, ki si lahko voščijo z okna v okno "dobro jutro", in Milan prosi, da bi ju smel spremiti domov.

Pagat je molče poslušal očitanja za svojo hrabrost, stiskal se je vender zaupno h gospodarju kakor bi hotel menda reči: Ne zamerim; tako menda mora biti, saj svet tako plačuje povsod. Zato se ne čudim.

Ta nenavadni sestanek je Milan pomnil dolgo, dolgo. Kako ga tudi ne bi? Uvrstil ga je v svojem službenem kalendarju med najsrečnejše dneve tistega leta. Kakor ni mogel nikoli pozabiti potez Avgustinega lica, tako mu tudi ni mogel čas zabrisati drugih podob in očrtov, namreč čudnega obraza njene fizijognomične tete, Brigitte Bolé. Ne samo, da se mu je zdel ta obraz fizijognomično znamenit, v istem trenutku se mu je videl tudi satansko nevaren. Najstrožji opazovalec ni spoznal na njem, kedaj neha resnost in kedaj se

Da ponovimo! Slovenska duhovščina tržaška je javno in slovesno proglasila potrebo, da se ohrani slovenska narodnost na korist vere in države! Boj za narodnost je torej potreben boj. Ker pa imamo pred seboj neizprosne in tu pa tam celoma poživljene nasprotnike, je jasno, da mora biti ta boj tudi z naše strani — odločen ali če hočete: radikalen. Ali pa položimo kar orožje! Tak čin resignacije pa ne bi značil udarca samo za narodnost, ampak tudi za državo in — vero!

DOPISI.

Z Dunaja 6. maja 1893. — (Izv. dop.) — Trg pred mestno hišo dunajsko — in to mej poslopji državnega zbora, vseučilišča in gledališča „Burg“ — je eden najlepših na svetu, kakor trde nekateri dunajski listi. Že ta štiri poslopja sama delajo ga lepega. Mimo tega je pred mestno hišo park (vrt), razdeljen v dva velika dela in ločen od mestne hiše po razmerno velikem trgu. Na tem poslednjem bil je dne 3. t. m. letni somen na korist šolskega društva nemškega (nemški Schulverein.) Že nekoliko dni popred prirejali so potrebno za somen. Napravili so oder, na katerem je sviral godba, dajale se predstave in se je prepevalo; potem razne šotore, v kojih so se prodajali vino, pivo, sladoled itd.; po mizah prodajali so se najrazličnejši predmeti; na lesenih drogih plapolale so zastave in so bile na njih tudi priprave za razsvetljavo. Ves vrt in drugi prostori mej njim bili so zaprti tako, da je mogel vstopiti le tisti, ki je plačal vstopnino 50 novčičev. Na ta somen pozivali so ob vseh vogalih veliki lepaki (plakati), na katerih je bil pritiskjen pečat nemškega šulferajna. Na tem pečatu je napis društva, v sredini pa je videti črno, rdečo in rumeno barvo (zastavo nemškega naroda); iz črne (gornje) barve dviga se zlato sonce, v sredini rdeče in rumene barve pa je narisana želod. Kakih dve sto gospej in gospodičen iz najboljših družin dunajskih prodajalo je na somnju. Prodajale so po visokih cenah, veliko višjih, nego iste stvari dobe drugod. Nalogo „domačinov“ izvrševali so mestni župan, predsednik in več odbornikov imenovanega šolskega društva. Vreme ni bilo posebno ugodno, pihal je neprijeten veter in tudi dežiti je jelo kmalo. A to ni preplašilo niti elegantnih prodajalk, niti kupovalcev jednega in drugega spola. V nekaterih dobah bili so prostori uprav natlačeni z ljudmi iz vseh boljših stanov. Tu si videl uradniško in vojaško kapo, visoki in nizki klobuk; z možkimi seveda tudi praznično

njemu samemu bližala zadnja ura in jo moral nedoraso Avgusto izročiti v varstvo svoji sestri. Dalj časa se je šolala v namostanu v G. Tu je dovršila vse razrede. Najlepša leta, zorna leta svoje zlate mladosti je preživela med šolskimi tovaršicami. Kmalu potem, ko se je vrnila domov, umrla ji je teta, in Avgusta se je preselila k sestri svoje matere, Brigiti Boletovi. Do tedaj ji ni bilo krivice. Njeni roditelji so imeli prihranjenih precej novcev, o katerih se je šolala hčerka. Tudi za doto so ji že vse preskrbeli. Ostalo je pa še nekaj stotakov njene vzgojnine, ti so teto tako silno mikali, da je Avgusta izkazovala, kakor je videl Milan, skoro preveč ljubezni. Pozneje seveda se je ohladila, nikakor pa ne želja po denarju.

V malem času čutil je Milan, da je brez posebnih okoliščin toliko kot zaročen. Tovariši so mu častitali, gojenci so ugibali, kedaj bode poroka. Avgusta je bila toliko srečnejša, kolikor bolj je spoznavala njegove plemenite namene in želje. Veselila se je, da je našla dušo svojemu srcu tako sorodno. Srečen je bil tudi Milan. Čutil je, kako blažilno vpliva nanj z vso sladko opojnostjo mladostna ljubezen.

(Dalje prih.)

oblečene soproge, hčere in rojakinje. Nemški šulferajni je dobil od tega somnja 16.000 goldinarjev deloma na ustopnini, deloma od prodanih stvari.

Zakaj Vam pripovedujem vse to? Morda iz simpatije do tega somnja ali do šulferajna? Ne, jaz nisem plačal niti ustopnine, kamo-li da bi bil kaj kupil tam,

Jaz bi si štel v greh — a ne mali, ampak veliki —, ako bi potrosil jeden sam novčič v prilog temu društvu, kojemu ni namen, skrbeti za izobražbo nemške dece, za katero skrbe oblasti same, bolj kakor je treba; ampak mu je namen odtujevati svojemu narodu česko dečo v severnih pokrajinah, slovensko v južnih. Zrl sem na ta somen izven ograje in mislil sem si, kako lep vzgled je to vsem Slovanom, osobito pa Čehom, Hrvatim in Slovencem, kako bi se morali vsi, brez razlike stanu in spola zavzemati za svoji šolski društvi, katerima ni namen, grabiti drugim narodom njih otroke, ampak jima je le ta namen, varovati svoje otroke pred tujim grabežem. Ta namen je toli plemenit, da si ne moremo misliti plemenitejšega.

Zato sem napisal te le vrstice. Občinski načelniki in svetovalci slovenski, uradniki, posestniki, trgovci, obrtniki — vsi vzgledujte se na Dunajčanih! Ne zahtevam ravno, da prirejate tudi vi take sejmove, dasi bi bilo morda to mogoče v več ali manj meri; a to vas prosim, prirejte svečanosti, pri katerih se vam ni treba bati razobešati narodne zastave, nabirajte ob takih prilikah za družbe sv. Cirila in Metoda, bodisi za slovenske pokrajine, ali pa za Istro! Ne obotavljajte se postati člani naših šolskih družeb, ne imejte nikah obzirov, ampak delajte z vsemi svojimi silami in na vse mogoče načine za ti naši šolski družbi, delujoči za toli plemenito svrhu! Šolski družbi za slovenske pokrajine in za Istro sta potrebni tembolj, ker se oblasti za našo dečo ne brigajo tako, kakor za nemško in italijansko, in ker je tema našima družbama namen preprediti težnje nemškega šulferajna in italijanske „Lege“. Jaz ne poznam mnogo naših gospej in gospodičen, a vem iz izkustva, da se rade poprimejo, ako jih kdo vzpodbudi; da se zavzemajo za vse, kar je lepo in plemenito, samo da jih kdo poučuje in jim gre na roko. Naših duhovnikov niti ne naglašam, kajti oni po ogromni večini razumejo prav dobro važnost naših družeb, oni vedo, da v tujem jeziku ni možno napredovati ter da so bastardiirani otroci najslabši otroci. Delajmo torej na korist naših družeb sv. Cirila in Metoda, da ohranimo naše otroke naši narodnosti!

Politični pregled.

Notranje dežele.

O razmerji Nemcev do sedanjice vlade čuli smo te dni dva važna glasu. Dasi sta nam došla iz dveh tu pa tam nasprotujočih si taborov, vendar soglašata popolnoma v tem pogledu. Dne 4. t. m. poročal je v Špitalu na Koroškem vodja nemških nacionalcev dr. Steinwender ter je rekel o tej priliki o stališču Nemcev nasproti vladi: Potrebno je biti na jasnem, da pri sedanjici sestavi naše državne polovice ni mogoč pravi parlamentariški zistem in biga tudi ne bilo želeli. Za sedaj zadošča, da si z energično politiko pridobimo kolikor le možno velik upliv na zakonodajo in upravo. Pravi nemški stranki ne kaže postati ni vladna, ni načelno opozicijska stranka, ampak ostati jej je nezavisna stranka. — Dne 7. t. m. pa so zborovali v Brnu nemški zaupni možje Moravске. Ob tej priliki pa je rekel levičar poslanec dr. Weeber: Jeden del vladnega programa odgovarja v svojem bistvu načelom

naše stranke. Dokler se torej ministertvo drži teh načel in bode vodilo vladno politiko v tem zmislu, nimamo vzroka stopiti v načelno opozicijo. Naša stranka se pa ne smatra vladno stranko, ampak ohranila si je popolno nezavisnost. — To so torej ti dve izjavi: mi vzamemo radi od vlade, kolikor nam le da, a mi jej ne damo ničesar!

Italijani v Južni Tirolski so morali lepo rogoviliti o priliki slavnostnih dni v Rimu, kajti cenzura imela je vse roke polne posla, da pleni razne „patrijotiske reminiscence“.

Italijanski poslanci v deželnem zboru tirolskem so izgubili svoje mandate, ker se niso udeleževali posvetovanj.

V deželnem zboru Češkem vršila se je v ponedeljek razprava o proračunu deželnega kulturnega sveta, pri kateri so zahtevali češki govorniki, da se zopet osnuje jednotni kulturni svet, dočim so zagovarjali nemški govorniki, da se ostane pri sedanjici razdelitvi. Proračun se je vsprejel.

Vnanje države.

V Nemčiji je zavladovalo hudo razburjenje: državni zbor je razpuščen, ker je odklonil novo vojaško predlogo. Od 397 poslancev glasovalo jih je 210 proti predlogi. Katoliški centrum je glasoval po ogromni večini proti, samo 11 se jih je ločilo od svojih tovarišev. Takoj po glasovanju je prečital državni kancelar Caprivi dekret, s katerim se razpušča državni zbor. Volitve so razpisane na 15. dan junija. Te volitve bodo velikanske važnosti, kajti nemškemu narodu se bode izreči ali stoji na strani vlade ali parlamenta.

Veliko sobranje Bolgarsko snide se dne 14. t. m.

Iz Francoske se čujejo glasovi, da hoče vlada razpustiti poslansko zbornico.

Iz Vatikana javljajo, da bode papež koncem prihodnjega meseca obdržaval konzistorij, pri katerem podeli kardinalski klobuk raznim kardinalom, mej temi tudi Galimbertiju in Vasariju.

V poslanski zbornici italijanski interpeloval je znani tržaški žid in begun Barzilai ministra za vnanje zadeve, kako je možno spraviti v soglasje postopanje policije v Trstu o priliki srebrne poroke kralja italijanskega z oficijelnim prijateljstvom avstrijske vlade. Minister Brin je odgovoril, da ne more nič odgovoriti na to interpelacijo. Na ta način je seveda lahko izviti se iz zadrege.

Car ruski je podaril 100.000 rubljev onim podanikom svojim, ki trpe pomanjkanje.

Različne vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ bode imel v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri predpoludne svojo sejo v prostorih „Del. podp. društva“. K tej seji so vabljeni gg. odborniki društva in njih namestniki.

† Josip Cimperman, odlični pesnik in pisatelj slovenski umrl je v Ljubljani dne 5. t. m. v 46 letu dobe svoje. Za Cimpermana došla je smrt kot rešiteljica iz mučeništva. Dá, Cimperman je bil mučenik vse svoje življenje: ohromel je že v 13. letu dobe svoje in odslej mu je bilo življenje le težavno breme. A Cimperman je nosil to svoje breme blago udanostjo v božjo voljo, in duh njegov se ni vklonil telesni onemoglosti. V onemoglem telesu Cimpermanovem bivali so krepka duša, neupogljiva volja in idejalen vznos! A sedaj ga je rešil Bog telesnega trpljenja — mi pa voščimo blagi duši njegovi večni mir in pokoj.

Papeževa častna kanonika sta imenovana od sv. Očeta veleč. gg. Peter Martelaneč, župnik pri Mariji Pomagaj in Jos. Orbanič, župnik in prošt v Pazinu.

Volilni shod pri sv. Ivanu. Volilec III. okraja — sv. Ivan, Škorklja, Kolonja — se vabijo k volilnemu shodu, kateri bode v nedeljo dne 14. maja t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani bralnega društva pri sv. Ivanu. Pogovarjalo se bode o kandidaturi za ta okraj.

Volilna shoda v Bazovici in na Opčinah. V Bazovici se je vršil volilni shod v nedeljo ob 11. uri predpoludne v hiši g. Urbančiča. K zborovanju je prišlo prilično lepo število volilcev iz Bazovice, Gropade in Trebše. Po kratkem nagovoru predsednika g. Ivana Goriupa in po priporočilu tajnika pol. društva „Edinost“, g. Maksa Coticča, proglasili so volilec jednoglasno g. Ivana Nabergoja svojim kandidatom.

Popoldne ob 4. uri je bil shod na Opčinah, h kateremu ni došlo ravno obilo volilcev, pač pa so bili prisotni večina tamošnjih veljakov. Zborovanje je otvoril primernim nagovorom gosp. Ivan Goriup, podpredsednik političnega društva „Edinost“, razloživši namen današnjega shoda ter naznanivši jednoglasni sklep shoda na Bazovici. Na to se je vnela kratka razprava, pri kateri je dvoje volilcev izražalo nekatere pomisleke, na kar je mej tem došli predsednik pol. društva „Edinost“, g. profesor Mate Mandić, podal nekoliko pojasnila. Pri glasovanju se je soglasno vsprejela kandidatura gosp. Ivana Nabergoja.

Po sklenjenem zborovanju sešli so se tržaški gostje — mej njimi skoro polnoštevilni odbor pol. društva „Edinost“ — z vsemi odličnjaki openskimi v gostilni „pri Mičelu“. Ob rodoljubnih in navdušenih govorih in napitnicah segli so si v roke openski veljaki v znak popolnega soglasja ter so trdno obljubili zlošno delovati v ta namen, da pomorejo do zmage narodnemu kandidatu. Ta odločni domoljubni korak gg. F. Kariža, Iv. Goriupa, Ed. Draščeka, Daneva in drugih porok nam je za vspešni razvoj narodne stvari na Opčinah. Pridodati bi še bilo, da je poznani rodoljub in posestnik v Trebšah, gospod Štrukelj, ki je bil osebno zadržan priti k shodu, obljubil pismeno, da hoče delovati z vsem svojim vplivom za narodnega kandidata.

Breztaktnost. V nedeljo je bila v Rojanu „mejnarodna dirka kolesarjev“. Na avršetku je pa občinstvo burno in demonstrativno ploskalo znani pouličarski pesmi — — — a Trieste non se parla che italian“. Ni-li to skrajna breztaktnost: prirejati mejnarodne slavnosti, vabiti ptujce, slednjič pa jih žaliti na toli nesramen način? Sram jih bilo!

Glas o „Tržaški posojilnici in hranilnici“ Kakor je razvidno iz poročil v „Edinosti“ napreduje letos „Tržaška posojilnica in hranilnica“ precej lepo, a vendar ne tako, kakor bi morala napredovati tu v Trstu.

Naše občinstvo bi moralo posnemati v tem obziru vrle Štajerce. Koliko nas je Slovencev in družin Slovanov tu v Trstu in po okolici! — A kaj je naša hranilnica v primeri s hranilnicami malih mest Štajerskih?!

Naše občinstvo se v tem obziru premalo zaveda; ni mu zadostno mاری za obstop prvega in edinega našega denarnega zavoda.

Ako bi se naše občinstvo tako zanimalo za naš denarni zavod kakor se zanimalo Štajerci za svoje zavode, mogla bi si i naša „Posojilnica in hranilnica“ v malo letih zgraditi lastno poslopje, kakor si ga gradi Celjska posojilnica.

Vrhu tega pa bi se mogle od čistega dobička vsako leto dovoliti primerne svote v narodne svrhe, v podporo naši prevažni šolski družbi, dijaški kuhinji itd., uprav po vzgledu Štajerskih posojilnic!

V Trstu imamo n. pr. veliko število služkinj, katere nosijo svoj denar v Tržaško „Cassa di risparmio“, ali v druge denarne zavode, kjer dobe manj obresti nego pri našem denarnem zavodu. Zakaj se ne oklenejo naše posojilnice?

Polagati je toraj zopet toplo na sree našemu občinstvu, naj se v vsakem obziru pridno poslužuje le našega denarnega zavoda in to v lastno korist. „Tržaška posojilnica in hranilnica“ plačuje od hranilnih ulog 4¹/₁₀ obresti; a ravno to treba naglašati, kajti drugi tržaški zavodi ne plačujejo toliko. — Bil sem navzoč pri prvem zboru naše posojilnice, kateri se je vršil v minulem mesecu ter izprevidel sem, da se združniki zanimajo za delovanje te posojilnice, kajti došlo jih je k temu zboru prav lepo število.

Državni poslanec gosp. Nabergoj izrekel je željo naj bi se dajale olajšave posebno pri dajanju posojil na menjice. V tem se strinjam tudi jaz z gospodom poslancem. Čujem namreč, da je treba včasih celo po tri poroke za podpis menjice ter da morajo iste včasih podpisati i žene prosilcev.

Tega ne zahtevajo niti združna pravila, in toliko poročstva (garancije) ne zahteva noben drug denarni zavod v Trstu!

Uzorno ravnateljstvo, v katerem sede vse častivredni možje, prosimo, da bi jemalo v poštev tu navedeno v olajšavo našemu ljudstvu in gotovo tudi v korist posojilnice!

Iz letnega poročila tega denarnega zavoda mi je tudi razvidno, da je došlo v minulem upravnem letu več prošenj za posojila, nego se jim je moglo ustreči. — No in upravi o tem naj mi bodejo voljena beseda.

„Istarska posojilnica v Puli“ deluje v precej večji meri nego naša Tržaška. — I tej posojilnici je šestokrat primanjkovalo denarja, ali tedaj se je obrnila ta posojilnica do drugih zavodov za pomoč. Ako sem prav poučen, si „Tržaška posojilnica in hranilnica“ ni izposodila novčiča pri drugih zavodih, kar bi morda lahko storila, da ugodni želji prosilcev.

Kar ni bilo lani, stori se lahko letos in želeli je pač, da se ne odbije nijedna prošnja za posojilo iz tega vzroka, ker „pomanjkuje kapitala“; kajti drugače bode morali še dolgo čakati, da naraste izdatno promet tega našega zavoda!

Tistim mestnim in okoličanskim rodoljubnim veljakom, kateri nimajo do sedaj niti jednega deleža „Tržaške pos. in hranilnice“, pa kličemo: Popravite v kratkem, kar ste zamudili do sedaj ter držite se tudi Vi „vašega“ gesla: „Svoji k svojim!“

Združnik

„Tržaške pos. in hranilnice“.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so nabrali goatje pri g. Veljaku, posestniku pri sv. Ani, veseleči se pri izvrstnem refošku, s katerim jih je pogostil imenovani posestnik 3 gld. 48¹/₂ kr. — Na Opčinah se je nabralo 70 nvč.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so nabrali zaostali krokarji na Kontovelju dne 1. t. m. 400 stotink.

Slovanska čitalnica Tržaška bode imela prihodnjo soboto ob 8. uri zvečer svoj redni občni zbor.

Občni zbor „Delalskega podp. društva“ obdrževal se je v nedeljo. Obširnejše poročilo prinesemo prihodnjid.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah vabi na veselico, katero napravi v vrtu krčmo „Pri Andreju“ (poleg cerkve) v nedeljo dne 14. maja 1893, s sledečim vsporedom: 1. Ig. Hladnik: „Deklici“, zbor s samosplovom baritona. 2. Dr. B. Ipa-vio: „Na Prešernovem domu“, zbor s čve-terospevom, s samosplovom baritona in tenorja ter spremljevanjem orkestra. 3. Gj. Eise-nhuth: „Bura“, zbor s samosplovom basa in spremljevanjem orkestra. 4. A. Foerster: „Ave Marija“, (iz operete Gorenjski slav-ček) mešani zbor se spremljevanjem or-kestra. 5. „Francosko-pruska vojska“, ša-ljiva igra v jednem dejanji. (Poslovenil Mironlav Malovrh. — Izvajajo diletantje iz Trsta in okolice). 6. H. Ražem: Himna pevskega društva „Adrija“, zbor se spremljevanjem orkestra (na obče zahtevanje). 7. Prosta zabava. Začetek bode ob 6. uri popol. Vstopnina k veselici za osebo 30 kr.

Deželno pomožno društvo rudečega križa imelo je dne 2. t. m. v mali borzni dvorani svoj občni zbor.

Prva tržaška delniška družba za luščenje riža imela je v ponedeljek svoje osnovno zborovanje. Delniška glavnica znaša 1,500,000 kron.

Iz Lonjera nam pišejo: Prvega majnika popoldne napravili so otroci sloven-ske šole pri sv. Jakobu izlet v našo skrito vas. Bilo je lepo število otrok in č. gg. učitelji: M. Kamušič voditelj, J. Kiferle s tretjim in M. Pretnar s četrtem razredom. Izleta so se vdeležili tudi nekateri roditelji.

Da bi Vi, gosp. urednik, znali, kako je bilo lepo! Živahna četa je pevaje došla v našo vas in se nastanila na vrtu gosp. župana. Gg. učitelji so skrbeli, da mladi slavčki niso bili lačni ne žejni. Prinesli so bili seboj nekaj jedi in 15 vencev fig, koje je izletnikom darovala dobro znana tvrdka Trudnova. (Istim je daroval tudi č. g. F. S. 1 gld.) Vrstile so se potem v lepem redu: petje, deklamacije in govori. G. voditelj je povdarjal važnost slovenske šole in priporočal mladini, naj ne pozabi lepih nauk, kateri si v šoli nabira za poznejše čase. Besedam: „Spoštujte svoje stariše, bodite dobri katoličanje in kakor sploh Slovenci — vedno zvesti Avstriji!“ — zadonela je avstrijska himna in trikratni „živio“. Tudi g. Pretnar je govoril učen-cem na srce, naj se ne sramujejo svojega jezika, temveč naj bodo vedno zvesti sinovi in hčere majke Slave. Mladina je bila jako navdušena in navdušeni bili smo tudi mi.

Prekmalu je minul čas. G. voditelj je uvrstil oba razreda, nekoliko telovadil ž njimi in — hajdi, odšli so mladi in veseli slavčki iz naše vasi. Šli so proti „Loven“ in dalje skozi Rocol. Vesele slovenske pesmi pa so se čule za njimi, dokler niso došli v mesto.

Srečni otroci, ki imajo dobre učitelje! Za nas stare se nekaj ni tako skrbelo. Da, da: ne eno, temveč najmanj 4 do 6 takih šol treba Trstu in kmalu bi bilo boljše. Slovenec je rad vesel pa ne — irendentar, temveč vedno zvest veri, cesarju in do-movini.

Višji krogi naj bi toraj poštevati Slo-vence v Trstu, ne pa silili njihovih otrok v tuje, laške šole. Kdor se izneveri na-rodu in se za vero ne briga, tudi cesarju ne bode zvest. Zapomnite si to! Vam iz-letnikom pa kličem: Živeli!

2000 goldinarjev za šolsko društvo. Zadnje dni minulega meseca stavil se je in vprejel v mestnem svetu „Du-najskem predlog, da se da šolskemu društvu nemškemu 2000 gld. podpore. Proti temu predlogu so govorili antisemitje in neki kanonik-profesor, torej duhoven. A tega niso storili morda kot neprijatelji šole, ali pa zato, ker so se lažeji Nemci ka-kor drugi. Ne ne, ampak govorili so proti temu predlogu kot pravi pošteni Nemci, ki spoštujejo tuje in ljubijo svoje. Pravi značaj nemški, rekli so, rekel je uprav omenjeni duhovnik, naglašujoč svojo lju-bezen do nemštva, ne dopuščaj, da bi se ponižal toliko in lovil tujo nenemško deo, kar istinito dela nemški šulferajn. Pravi Nemec stori za svoje kolikor more in kjer more, a ne poseza po tujem in pušča vsakemu narodu, kar je njegovo. Da bi se le po vzgledu tega duhovnika ravnali vsi nemški duhovniki v slovenskih pokrajinah in vsi italijanski duhovniki v Primorju, imenoma v Istri! Slovenski in hrvatski duhovniki so jednaki njemu. Tudi ti-le nočejo posezati po tujem, pač pa hočejo braniti svoje. Podpirajoč naši šolski dru-žbi posnemajo prečastiti duhovniki naši vedno duhovnike vseh družih narodov: oni postopajo kot pravi pošteni Slovenci oziroma Hrvati.

Večina mestnih starešin je vender vprejela predlog, da se nemškemu šul-ferajnu dovoli podpora 2000 gld. Ako je torej mestni svet dunajski dovolil tako svoto (da niti ne govorimo namenih omen-jenega šolskega društva, katerega mora

obsoditi vsak poštenjak); ako je me-stni svet tržaški dovolil za svrhe Lega Nazionale (koje mo-ramo obsejati istotako, kakor namene nemškega šulferajna) veliko svoto 3000 gld: zakaj ne bi tudi naši slovenski občinski zastopi podpirali vsak po svoji moči našo družbo sv. Cirila in Me-toda? Gospóda na delo! Narod je v stiski; ne dajmo, da se nam odtuji niti jedno samo dete!

Italijanska društva Pokojna „Pro pa-tria“ je v miru zaspala, ker je prekoračila svoj delokrog, določen jej v pravilih; a kmalo potem zraslo je drugo enako društvo z istimi nameni in menda tudi sredstvi in na podlagi prejšnjih pravil. Društvo „So-cietá Progresso“ je vlada razpustila iz lahke umevni razlogov, a na njega mestu ustanovilo se je drugo društvo „Societá progressista“, ki je popolnoma slično prejš-njemu. Udje bivše „Societá Ginnastica“ so se proklete malo pečali s telovadbo, temveč pa s politiko, vsled česar jim je vlada razpustila to društvo. A tudi tu se je zgodilo tako kakor drugod: zasnevali so novo društvo, krativši je „Unione Gi-nastica“, z istimi nameni in smotri. Tudi italijanski vseučiliščniki v Gradcu so imeli svoje društvo, v kojem so izvestno gojili pravi italijanski duh; prekoračili so meje pravil in za kazen se jim je društvo raz-pustilo. Ali kaj dé to: uprav te dni po-ročajo laški listi zadovoljstvo, da se je tam osnovalo drugo, prejšnjemu podobno akademsko društvo, a pod drugim naslo-vom. — Predaleč bi zašli, ako bi hoteli navajati vsa italijanska društva, ki umrejo ter se zopet prerode, še čilejša in moč-nejša. Da je temu tako, kaže najbolj po-gubonosno delovanje „Lega nazionale“. Ko je vlada razpustila prejšnje društvo, bilo je upati, da bode s tem konec grdemu ravnanju zoper slovensko narodnost in ustanovljanju nepotrebnih laških šol in vrtov v celoma slovenskih krajih. A temu je danes še hujše. „Pro patria“ se je prerodi-la v še mogočnejše društvo, ki v obraz-bije ustavnim zakonom avstrijskim ter na široko pospešuje raznarodovanje in poita-lijančevanje. Vsakomur je tudi znano, kaj je še združeno z raznarodovanjem Slo-venov v obče, namreč: pešanje dinastičnega in verskega čuta v narodu. Saj je našem narodu v srce voepljena ljubezen in zve-stoba do cesarske hiše in katoliške vere. S tem pa, da se mu jemlje narodnost, uga-tata v njem zajedno oba gornja čuta, ki učinjata njega srečo. A to se gleda mirno se strani merodavnih činiteljev, kateri nočejo videti nevarnosti, ki preti narodu samemu, njega verstvu in avstrijski vladi. Dá, kar se ni dovolile mestnemu magistratu v Trstu — namreč naprava italijanskih vsporednic na ljudski šoli v Sv. Križu — dovoli si menda „Legi“, koja v kratkem ustanovi tam gori na slo-venskih tleh potujčevalnico! Koliko časa se bode dopuščalo, da se širi mej našim narodom to čudno in nevarno mišljenje ter se ga tujci in moralno kviri? O po-gubnem delovanju raznih družih društev, koje je bila slavna vlada primorana razpu-stiti, da se potem zopet osnujejo, to za danes ne bomo razpravljali, kajti zašli bi pre-daleč. Pač pa ne moremo zamolčati, da se našim društvom stavlja razne zapreke vzlice okolnosti, da ta društva vedno goje ljubezen do domovine in vladajoče hiše in da to ljubezen kažejo tudi javno skoro ob vsaki priliki.

Redni občni zbor družbe „Assicura-zione Generali“ v Trstu obdrževal se je v soboto dne 6. t. m. Temu predložena bilanca za l. 1892 izkazuje prirast zava-rovalnikov, kateri so popolnili praznino, ki bi imela nastopiti vsled opuščanja velevažnih neposrednih zavarovanj proti požarom ter ukljubo likvidaciji Hamburške agencije. Družbini oddelek prevoznih zava-rovanj je ostal skoraj na isti višini kakor l. 1891. Oba oddelka izkazujeta dobiček, čeprav ni bilo družbine delovanje pozoljno

v nekaterih deželah; isto tako je izkazal lep vspeh oddelek zavarovanj na človeško življenje. — Ves čisti dobiček leta 1892. znaša gld. 789.840-71 in sicer pri zava-rovanjih: 1. proti požarom gld. 133.000; 2. pri prevoznem zavarovanju gld. 87.000; 3. pri zavarovanju proti toči gld. 2000; 4. pri zavarovanju življenja gld. 196.000; 5. čisti dobiček premoženja vseh bilanc pa znaša gld. 447.000. — Izplačane odškodnine l. 1892 znašajo okroglo svoto 9 (devet) milijonov goldinarjev in ako se istim pri-štejejo vse izplačane odškodnine prejšnjih let, vidimo, da je družba izplačala od svo-jega začetka do dne 31. decembra 1892. velikansko svoto od **253 milijonov goldi-narjev**. — V oddeku zavarovanja na življenje znašali so zavarovalni kapitali 1892 leta 20 milijonov goldinarjev in skupno od prejšnjih let do 31. decembra 1892 pa gld. 141.876.338-70. — Kompen-zacijski sklad zavarovanja na življenje se je povišal za 3 milijone gld. ter znaša dne 31. decembra 1892. leta 34 milijonov gld. — Vseled nasveta revizorjev je občni zbor odločil razdeliti zgornji dobiček tako le: 1. Gld. 5000 pomožni blagajni družbenih uradnikov; 2. gld. 130.000 zalogu za zgube izplačevanj dividende v zlatu; 3. Gold. 56.131-75 za odškodnino ravnateljstvu in svetovalstvu v znišlu pravil; 4. Gld. 147.000 za izplačanje navadne dividende od gld. 29.40 za vsako delnico; 5. Gld. 453.000 kot naddividendo od gld. 90-60 za vsako delnico, 6. Gld. 2708-96 pa se ima prenesti na bilanco za l. 1893. — Skupna dividenda znaša torej gld. 120 v zlatu (ali 300 fran-kov) za delnico ter se je pričela izplače-vati z véderajšnjim dnevom.

Izpred sodišča. Nekateri ribiči od sv. Križa in Kontovelja so našli med tem, ko so lovili ribe pod Miramarom, nekoliko koščkov „šura“ (spanjski hrastov lubad, kakor se rabi pri lovu rib), katere so si presvojili. Zgodilo se je pa takrat, da je neka ladija pretrgala mreže Bonetti-jeve in da so potem moraki valovi odnesli na vse strani ta šur. Bonetti jih je obdolžil tatvine ter trdil, da so mu Križani in Kon-tovelfci zlobno potrgali mreže in pokrali šur in zahteval nekoliko stotakov odškod-nine. Pri dotični obravnavi, ki se je vr-šila te dni pred mestno Preturo, bili so oproščeni, ker se je smatralo kot dokazano, da so ribiči dobili šur na morakem površji, ne da bi si ga bil kdo izmed njih prisvo-jil nepoštenim putem. Da se pa ribiči niso hoteli požrtovati in delati za Bonettija, da bi bili od vseh strani nosili skupaj naj-dene koščke šura, kriv je on sam; kajti nekdo izmed ribičev bil je tak poštenjak, da se je potrudil nabirati po morju raz-kropljeni šur ter ga je ponudil gospodu Bonetti-ju. A ta namesto da bi ga bil od-škodil za njegovo požrtovalnost, in se mu zahvalil, mu je neki dejal, da naj bi ga bil pustil rajši v morju segnjiti, saj tako ni vreden niti kosa polente. Zakaj tedaj toliko krika in celo preiskave pred za-stopnikom državnega pravdnštva? Dva ali trije izmed ribičev bili so še celo v pre-iskovalnem zaporu.

Shod volilcev. Vse svoje volilce va-bim tem potem k shodu, kateri bode dne 14. maja t. l. ob 3¹/₂ uri popoldne v čitalnični dvorani v Vipavi in pri katerem bode poročal o svojem delovanju v dr-žavnem zboru.

Dr. Andrej Ferjančič,
drž. poslanec.

Književnost.

„Slovanski Svet“ št. 9. ima sledečo vsebino: 1. Precenjevanje svojih sil. — 2. Slovenski konservativci in pa nemški. — 3. O Leonu XIII in Rusiji. — 4. Pe-sem (brez naslova). — 5. Moji yrook. (Pe-sem). — 6. Iz poezij Fr. Levstika: „Prazna prisega“ (v originalu, s kirilico in v ru-skem prevodu). — Pipa tobaka. (Povest Josipa Jurčiča v slov. originalu in v ru-

skem prevodu). — 8. Iz krčevinskih po-
točnic (Elegija). — 9. Biserje i alemovi
(z tolmačem). — 10. Vendski zvonovi v
Vrhovskem jezeru. (Pravljica). — 11.
Hrvat i Slovenac. (Pesem). — 12. Na-
rodna noša Tržaških Slovencev. — 13.
Službeno priznanje. — 14. Ruske drob-
tinice. — 15. Ogled po slovanskem svetu.
— 16. Književnost. — 17. Književni oglasi.

„Ljubljanskega Zveza“ št. 5. prinaša
sledede vebino: 1. A. Askerc: Grešnik.
Indska legenda. 2. A. Funtek: Čemu? 3.
Nejz Nemeigren: Abadon. Bajka za
starce (Dalje). 4. Rátislav: Gazele. 7., 8.
5. Dr. S. Šubic: Pogubni malik svetá
(Dalje). 6. Josip Stritar: Olga. 7. Fr. Ge-
strin: Balada o zvončkah. 8. E. Lah: O
pomenu naših krajevnih imen (Dalje). 9.
Breda: Spominčice. 10. Janko Kersnik:
Jara gospóda. Povest (Dalje). 11. V. Be-
žek: O slovanskih in nemških čitankah na
naših srednjih šolah. 12. Dr. J. Vošnjak:
K zgodovini Wolfovega slovensko-nem-
škega slovarja (Konec). 13. M. Valjavec:
K prvemu sešitku slovensko-nemškega slo-
varja Wolfovega (Dalje). 14. V. Bežek:
Prinos k slovenskem knjištvu (Dalje). 15.
Književna poročila: VI. Slovensko gleda-
lišče. 16. Liatek.

Izvestja muzejskega društva za Kranj-
sko Urejuje Anton Koblar. Sešitek 2. Na
prvem mestu čitamo poročilo g. Peč-
nika o „Najnovjših izkopinah z Gore
pri Šmarji“; potem nadaljevanje važne
nemško-slovenske starinoslovske termino-
logije iz peresa prof. S. Rutarja ter raz-
pravo prof. Schneiniga o slovanskih osob-
nih imenih v starih listinah. Urednik iz-
vestij g. Koblar spisal je dve razpravi
„Donesok k zgodovini pošte na Kranjskem“
in „Drobtinice iz furlanskih arhivov“, g.
S. Robič pa nadaljuje svojo studijo o
kranjskih mahovih. Tem spisom nasleduje
rubrika „Mali zapisniki.“

Narodno-gospodarske zadeve.

Nekatere kokoši rade jedo jajca pre-
bivši jim lupino s kljunom. Da to prepre-
čiš, napravi gosto zmes. Raztolči namreč
popra ali paprike ter dobro prekuhaj. Na
to vzemi prazno jajce, katero je le na
obeh koncih preluknjano ter spravi vanj
omenjeno zmes; oba konca lahko zamažeš
z gipsom. To jajce postavi na kraj, kjer
kokoši navadno najdejo jajca ter jih izpi-
jejo. Kokoš, ki je kedaj prebila enako
jajce in pokusila, ne gre drugikrat več na
limance.

Ali je dobro sadno drevje, katero na-
pada peronospora, škropiti z modro galico,
in sicer kedaj? „Kmetovalci“ piše pod tem
naslovom: Glede škropljenja sadnega drevja
z modro galico priporočamo vam to delo kar
le mogoče prav zelo za vse tisto drevje,
kateremu je listje napadla ena ali druga
gliva. Gliva od peronospore ne gre na sudno
drevje, ampak to so druge vrste glive, ka-
tere modra galica tudi uniči. Koristna ni
na drevji nobena gliva, a posebno škod-
ljive so tiste, ki naredi, da listje prezgodaj
zrumeni in odpade. Posebno škodljiva je
v tem pogledu gliva „sphaerelia Bellona
Sacc“, ki napada slive in češplje ter je po
mnogih krajih vzrok, da češpljevo drevje
očitno hira in ne rodi več. V drevsesnoi
kmetijske družbe bi ne mogli nobenega
divjaka vzgojiti, če bi po sejalnih in pi-
kirnih gredah hrušek ne škropili. Š škrop-
ljenjem pa ne uničimo samo tistih gliv, ki
naredi, da listje prerano odpade, ampak
tudi tiste glive, ki kazijo plodove, listje
lea itd.

SVOJI K SVOJIM!

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsum-
nega društva, poprej Pertotova, pri-
poroča se najtopleje slavnemu občinstvu.
Točijo se vedno izborna domača oko-
ličanska vina. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1
trgovina z mnogovrstnim
lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem,
pleteno itd. itd. Cl.

Franca Potočnika gostilna
„Andemo de Franz“ v ulici Irene se priporoča
slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima
dobro kuhinjo Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega
in Cecilia, toči izvrstno
domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša —
pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske
poštne tiskalice. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente
št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna
jedila. Prenosiča neverjetno v ceno. Cl.

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini
št. 2,
se priporoča tržaški slovenski gospódi za vsako-
vrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najno-
vejši parizki in dunajski modi. Zagotavlja točno
postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih
cenah. 47—52

Mlekarna Frana Gržine iz St.
Petra
na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba
Brunnerja št. 3 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat
na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter ne-
posredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod ime-
m „Belladonna“,
poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencev
v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina,
istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na
debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Gostilna „Alla Città di Vienna“,
Piazza Caserma št. 2. (zraven Tiskarne Dolenc)
prodaja najboljša kraška in isterska vina I. ka-
kovosti in graško pivo. Izborna kuhinja, sprejem-
lje naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana
vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer
ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz
Aubera po 42 kr. in najboljša isterska vina po
28 kr. liter. — Za obila naročila se priporoča
26—13 Anton Brovedani.

E. Šverljuga, brivec v
Stadion št. 1, priporoča se slav. občinstvu za
blagohotno obiskovanje. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vec-
chia št. 19,
trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in
raznovrstnim domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep-
pa št. 18
poleg kavarne „Universo“ priporoča se Slovencev
v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna
vina, in je izvrstna tudi kuhinja. — Gostilna je
odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem
Cl. JAKOB KUMAR

B. Modic in Grebene, na voglu Via
St. Giovanni
in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in
č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, ste-
klenega, lončenega in železnega blaga, podob in
kipov v okrašenje grobnih spomenikov. Cl.

**Kavarni „Commercio“ in „Te-
desco“** v ulici „Caserma“, glavni shaja-
lišči tržaških Slovencev vseh stanov.
Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih.
Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Gostilna „Pri lepem ogledu“
(„Gregorju“) pri sv. Alojziju (Chladino, po ulici
Farneto naprej) toči izvrstno domače črno in belo
vino ter pivo prve kakovosti, kakor tudi ima točno
kuhinja. Črno vino se toči po 36 in belo po 36
kr. liter. Priporoča se sl. občinstvu za obilen
obisk, beleži udani
Gregor Čehovin,
gostilničar. 26—12

Prodajalnica i zaloga jestvin
„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“,
vpisane zadruge z omejenim poročivom v ulici
Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim bla-
gom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča
kupovalcem v Trstu in iz dežele. 71—104

Pivarna Lavrenčič via Rossetti nasproti
lekarne E. Leitenburg
priporoča svoja izborna isterska vina čistim
družinam po najnižji ceni 28 kr. liter v stanovanje
postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo.
— Čistim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo
in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od
50 noč. do vsakega zneska vsak
dan v tednu razen praznikov, in to
od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah
pa od 10—12 ure dop. Obresti
na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoldne.
Zneske do 100 gld. precej, zneske
preko 100 do 1000 gld. mora se od-
povedati 3 dni, zneske preko 1000
gld. pa 5 dni prej.
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaš-
kem trgu po 3%
Posojila na državne papirje avstro-ogrske
do 1000 gld. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v
Večje svote po 4%
Daje denar proti vknjiženju na posetv
v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 13. marca 1893 9—12

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje
na vse vrste zavarovanja posebno pa: na zava-
rovanje proti požaru — zavarovanje po morju
in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje
na življenje.

Društvena glavnica in rezerva
dne 31. decembra 1892. f. 49,162.470-81

Premije za poterjati v nasled-
njih letih f. 25,791.131-60

Glavnica za zavarovanje ži-
venja do 31. decembra 1892 f. 141,876.438-70

Plačana povračila:
a) v letu 1892 f. 8.851.456-69

b) od začetka društva do 31.
decembra 1893 f. 253,099.877-58

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih od-
škodanj, tarife in pogoje za zavarovanja in
sploh vsa natančneja pojasnila se dobe v Trstu
v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v
lastnej hiši. 5—12

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104—84 TRST 12—12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek.
Lak za kočije, z Angoškega, iz Francije
Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in
tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk
za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romanj-
sko žveplo za žvepljanje trt.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah
ozdravi vsak kašelj, plućni in bronhijalni katar,
Dobiva se v odlikovani lekarni. 37—104

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg
Poštne pošiljke izvršujejo se neutegoma.

Alojzij Suppanz

urar, Corso št. 39. 44—104

Prodaja in popravlja ure.

Tinct. capsici compos.

(PAIN-EXPELLER)

se priroja v Blohterjevi lekarni v Pragi

(v zalogi odlikovane lekarni
Praxmarer v Trstu, P. Grande)
obče poznano bolečino ublažujoče
draganje, dobiva se po večini
lekarn v steklenicah po gld. 1.20.

70 in 40 kr. Pri kupovanju treba
biti previdni in je vsprejeti le
take steklenice kot pristne, ki so
previdene z „sidrom“ kot varstveno znamko.

Osrednja razpošiljalnica:
Richter's Apotheke z. Goldenen Löwen,
Prag. 43—4

FILIJALKA

G. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- 2 1/2% 3-mesečni 2 1/2%
80- 2 1/2% 6- 2 1/2%

Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, ka-
teri se nahajajo v okrogu pripozna se nova
obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17
in 21. odnosno 12. junija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Roko
kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec,
Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc,
Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, —
brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov
24—9 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod
ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z
odprtem kreditu v Londonu ali Parizu, Ber-
linu ali v drugih mestih — provizija po po-
godbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu. Trst, 1. aprila 1893. 9—24

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

a' occupa di tutte le operazioni di Banca

e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3 % c. preav. di 5 g n 2 % c. preav. di 20 g n
3 1/2 % „ „ „ 12 „ 2 1/2 % „ „ „ 40 „
3 1/2 % „ 4 mesi fissa „ 2 1/2 % „ „ „ 3 mesi
3 1/2 % „ 8 „ „ 3 „ „ „ 6 „

Sulle lettere di versamento attualmente in
circolazione con dodici giorni di preavviso il
nuovo tasso d'interesse entra in vigore col 7
Maggio a. c.

In banco giro abbonando il 2 1/2 % inter-
esse annuo sino a qualunque somma; preleva-
zioni sino a flor. 20,000 — a vista verso chèque;
importi maggiori preavviso avanti la Borsa —
Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Contegia per tutti i versamenti fatti sino
alle 5 pom. la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso dei
conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna,
Budapest ed altri principali città; rilascia loro
assegni per queste piazze, ed accorda oro la facoltà
di domiciliare effetti presso la sua cassa franco
d'ogni spesa per essi.

Procura per propri clienti informazioni
sull'Intero e sull'Estero verso il solo rimborso
delle spese postali.

b) S'incarica dall'aquisto e della vendita
di effetti pubblici, valute e divise nonché del in-
casso d'assegni, cambiali e coupons, verso mo-
dica provvigione.

c) Sconta cambiali diretti e domiciliati a
condizioni correnti.

d) Rilascia assegni ed apre crediti su tutte
le piazze dell'Interno e dell'Estero a mo-
diche condizioni.

e) Sovvenzione effetti e valute.

f) Accorda ai propri committenti la facoltà
di depositare effetti di qualsiasi specie e ne
cura gratis l'incasso dei coupons alla sca-
denza.

g) Vende le obbligazioni comunali 4 1/2 % della
Prima Cassa patriottica di risparmio di Buda-
pest, le lettere di pegno 4 1/2 % e le obbligazioni
comunali 4 1/2 % con premio del 10% della Banca
commerciale ungherese di Budapest, le ob-
bligazioni comunali 4 1/2 % e le obbligazioni 4 1/2 %
con 10% di premio della Banca ipotecaria
ungherese di Budapest, le lettere di pegno
4 1/2 % della Banca centrale austriaca di cre-
dito fondiario, i lotti 3 1/2 % 1.a e 2.a emissione
dell'Istituto di credito fondiario austriaco,
(Boden-credit) le obbligazioni 4 1/2 % con lotteria
(vincita principale flor. 50,000) della Banca
ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere
di pegno 4 1/2 % dello Stabilimento provinciale
ipotecario dell'Austria inferiore al corso
di giornata. 1—12

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazehi
zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

moğu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspjeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom
itd. Prendinih kašljnih noćih, navadne jutranje
hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo
uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji
je ponajviše. Zato treba uvijek zahtjevati Prendi-
nijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati,
da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis.
Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj
Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu
(Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih
lekarnah svijeta. 30—52

**Gostilna s prenočišči „Alla
Nuova Abbodanza“**

Via Torrente št. 15. (pogled obokov Chiozza
najoednija lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi
jedili do 2 ur popoldne. Izvstna namizna in de-
sertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po
nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo
ter se priporočam blagovoljne naklonjenosti slav-
ne občinstva. poniži

104—70

P. Favero.

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—9

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem,
rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh
kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Glavnica društva gid. 4,000,000—

Premijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10,754,906 91

Premijna rezerva zavarovanja proti ognu „ 1,612,910 22

Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33,594 10

Rezerva zavarovanja proti toči „ 200 000—

Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) „ 163,786 21

Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) „ 137,573 85

Rezerva specijalnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250,000—

Občna rezerva dobičkov „ 1,127,605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši.)